

Nola bihurtu zinema zahar bat kulturgune berri

Zarauzko Udalak orain ia bi urte eta erdi hartu zuen alokairuan Modelo zinemaren eraikina. Ordudanik, kultur eredia errotik aldatuz, erabilera anitzeko areto moduan funtzionatu du, herritarren parte-hartzea oinarri. Orain, Udalak eraikina erosi ostean, herriko kulturgune dinamiko eta garrantzitsuenetarikoa bilakatu da.

| LIDE HERNANDO |

HERRIKO ERDIGUNEAN dagoen ia ehun urteko eraikina 2012ko neguan itxi zuten jabeek, negozioa gainbeheran zela-eta. Nostalgikoak kenduta, zarauztar gehienek inguruko herrietako zinemetara joateko ohitura zuten ordu-rako, Modelo hotz, zahar, deseroso geratu zitzaielako. Horrez gain, Lizardi antzokia ere eraitsi egin zuten, etxebizitzak eraikitzeke. Udal Gobernu berria agintera iritsi eta berehala, beraz, azpiegitura kulturaleri buruzko hausnarketa egin zuen, herriak zituen hutsu-neei erantzun ahal izateko.

“Ez dugu ahaztu behar, gainera”, dio Gari Berasaluzek, Zarauzko kultura zinegotziak, “aurreko legegintzaldietan polikulturala lehenetsi zutela. 21 milioi euroko aurrekontua zuen, eta herriko kultur azpiegituren gabezia guztiak aseko omen zituen, bertan aurreikusi baitzituzten zinema, antzokia, musika eskola... Gure ustez, ordea, proiektu hori Zarautzen beharretatik oso urrun zegoen. Oskola lehenetsi zuten, mamia ahaztuta, eta horrek Udala eta herri mugimenduak nabarmen urrundu zituen”.

Herriaren eskaerari erantzunez

Parte-hartze prozesu bat jarri zuen martxan Udalak legegintzaldi honen hasieran herriko kultur azpiegituren inguruan. Bilera horietan zenbait ondorio atera ziren eta, besteak beste, Modelo zenaren eraikina berreskuratzearen beharra plazaratu zuten herriko zenbait kultur eragilek. “Historikoki garrantzia duen topagunea dela, herriaren erdigunean dagoela, eta eraikina bere horretan erortzen ezin genuela utzi adierazi zuten askok”, dio Berasaluzek. Udalaren planetan lehenetsia ez zegoen arren, gobernua kontuan hartu zuen askoren iritzia

zena, eta jabe ohiei alokairuan hartu zioten eraikina. Arriskua beren gain hartu zuten: eraikina kudeatzen hastea, kultur eredu berri, herritar eta dinamikoa martxan jarrita.

2012ko azaroan berriz irekita, haren kudeaketa nola egin pentsatzen hasi ziren. “Bilera batean, antolamendu berria planteatu genuen, hiru taldetan banatuta. Batetik, Kultura sailak eta Udalaren beste sailek antolatuko ekitaldiak. Bestetik, herriko eragileek kudeatutako ekitaldiak, programazio iraunkorak eta puntualak bilduko zituen multzoa: Bidelagunak. Horiek, baldintza zehatz batzuk beteta (soinu teknikariak, atezainak...) erabili ahal izango zuten eraikina, modu ia autogestionatua. Azkenik, Modeloren bidelagun izan gabe, ekintza puntaletarako aretoa erabili nahi zuten enpresak edo kolektiboak; horiek alokairua ordaindu beharko zuten”, dio Berasaluzek.

Hiru taldeetatik, bigarrenari eman zioten garrantzi handien; eta bi urte eta bost hilabetez martxan egon ostean, helburua hein handi batean lortu dutela esan daiteke. “Udalak zine komertziala bere gain ez zuela hartuko esan zuen, adibidez”, dio Berasaluzek. “Horren aurrean, herritar talde batek Modeloren Lagunak elkarte sortu zuen, aretora film komertzialak ekartzeaz arduratuko zena. Horiek hileko bigarren eta laugarren asteburuetan eskaintzen dituzte pelikulak”.

Gainerako asteburuetan, aldiz, antzerkiarentzat edo musika kontzertuentzat gorde izan da eraikina. Asteaz zahar, azkenik, hitzaldiak eta dokumental antolatuta ohi dituzte. Aretoak irekita daraman denboran lortu diren emaitzek euren kabuz hitz egiten dute: 350 bat ekitaldi eta 38.000 ikusle bildu dira guztira.

Herritar askoren iritzia kontuan hartuz hasi zen eraikina herriarentzat berreskuratzekeo prozesua

2012an itxi zuten Modelo zinema eta desagertzea kondentatua zirudien, baina kultur jardueretarako berreskuratu da.

Gutziz eraberritzeko bidean

Errentan hartu eta gutxira ohartu zen Udala esku artean zuen proiektuak mami sendoa zuela eta eraikina eskuratuz gero, mugimendu gaitasun handiagoa edukiko zuela berrikuntzak egiteko. Berehala hasi zituen erosketarako negoziazioak jabeekin, 2013an. Denbora luzea igaro ostean, 2015. urte hasieran erosi dute 1,5 milioi eurotan.

“Modelo aretoa jada herriarena izanda, harekin etorkizunera begira zer egin planteatzen hasi ginen”, dio kultur zinegotziak. “Orain arte, alokairuan hartutako eraikin zahar bat genuen, eta ahalik eta zuku gehien atera diogu. Baina beste hainbat gauzatarako desagokia zela ikusi genuen. Argi genuen berri beharra zegoela”.

Orain, berriz ere herriaren parte-hartzea oinarri hartuta, Modelo guztiz eraberritzeko proiektua hasi dute. “Lehenbiziko bileran Udalak aretoa eraberritzeko proposamena aurkeztu du: zer egin? Nola egin edukiera handiagoa izan dezan? Bigarren eta hirugarren solairuetan zer? Bigarren bileran, herriarrek ekarritako proposamenak bilduko dira, arkitektoek eta teknikariek zehaztutako baldintzekin erkatuz. Hirugarrenengan, azkenik, egin nahi denaren eta ahal denaren arteko aukerak ikusi eta erabakiko da.

Zer egin argi edukita, lehiaketa publikora aterako dute proposamena, proiektua idaz-

teko. Kalkulatzen dute 2016rako hasiko direla eraberritze-lanak, eta aretoa urtebetez-edo itxita egon ostean, Zarautzek behin betiko kultur gune batez gozatzeko aukera izango du.

Kultur Mahaiak eman dituen fruituak

Modeloren biziberritzea ez da zarauztarrek azken urteotan sortzen ikusi duten kultur egitasmo bakarra. Udal Gobernuak Kultur Mahaia sortu zuen 2014an, Zarautzen dagoen kultur mugimenduari balorea eta oihartzuna eman nahian, bateko eta besteko eragileak elkartu eta saretu nahian, ordura arte erabat atomizatua baitzegoen. “Kultur Mahaiak hiru azpibatzerde finko ditu: agenda eta komunikazioa, jaiak, eta kultur ondarea eta azpiegiturak. Horrez gain, kasuan kasuko eztabaida eta hausnarketei erantzuteko bilgune bereziak ere baditu; Modelo aretoari buruzkoa horietako bat da, esaterako”.

Zarauzko Udalaren Kultura Sailaren beste berrikuntzetako bat malekoian zabaldu zuten Sortaldea Kultura Eremua da. Udan liburutegi ireki bezala funtzionatzen du (alegia, liburuak libreki hartu eta uzteko lekua), hitzaldiak, kontzertuak eta sormen tailerrak antolatzeaz gain. Urte osoan, sortzeak eta sortutakoa erakusteko espazio autogestionatua ere bada. Guneak mugimendu handia sortzen du, batez ere udako hilabeteetan. ■